

PWYLLGOR CRAFFU TAI A CHYMUNEDAU DIOGEL

Cofnodion Cyfarfod Hybrid a gynhaliwyd ar 10 Gorffennaf, 2024.

Mae'r Agenda ar gael yma.

Mae recordiad y cyfarfod ar gael yma.

Yn Bresennol: Y Cyngorydd A.M. Collins (Cadeirydd); Cyngorydd B. Loveluck-Edwards (Is-Gadeirydd); Cyngorwyr J. Aviet, G.M. Ball, S.M. Hanks, W.A. Hennessy, S. Lloyd-Selby, M.J.G. Morgan a H.M. Payne.

Hefyd yn bresennol: C. Ireland (Cyngor ar Bopeth Caerdydd a'r Fro) a G. Doyle, D. Dutch, V. John a H. Smith (Gweithgor Tenantiaid/Cynrychiolwyr Panel) a'r Cyngorwyr G. John (Aelod Cabinet dros Hamdden, Chwaraeon a Lles), S.D. Perkes (Aelod Cabinet dros Dai Sector Cyhoeddus ac Ymgysylltu â Thenantiaid), ac E. Williams (Aelod Cabinet dros Ofal Cymdeithasol ac Iechyd).

193 CYHOEDDIAD –

Cyn cychwyn busnes y Pwyllgor, darllenodd y Cadeirydd y datganiad a ganlyn: "A gaf i atgoffa pawb sy'n bresennol y bydd y cyfarfod yn cael ei ffrydio'n fyw yn ogystal â'i recordio trwy'r rhyngwyd ac mae'r recordiad hwn wedi'i archifo i'w weld yn y dyfodol."

194 YMDDIHEURIAD AM ABSENOLDEB –

Derbyniwyd hwn gan y Cyngorydd S.J. Haines.

195 COFNODION –

ARGYMHELLWYD – CYMERADWYO cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 12 Mehefin, 2024 fel cofnod cywir.

196 DATGANIADAU BUDDIANT –

Datganodd y Cyngorydd Lloyd Selby fuddiant personol ond nid oedd yn rhagfarnu yn Eitem 5 ar yr Agenda - Gwaith i Drechu Tlodi a'r Argyfwng Costau Byw Presennol. Roedd natur ei diddordeb oherwydd ei bod yn ymddiriedolwr Banc Bwyd y Fro a oedd wedi bod yn fuddiolwr cymorth gan y Cyngor.

197 CYNLLUN BUSNES GWASANAETHAU RHEOLIADOL A RENNIR (CAT) –

Cyflwynwyd yr adroddiad gan Bennaeth y Gwasanaethau Rheoliadol a Rennir, a'i ddiben oedd i'r Pwyllgor ystyried Cynllun Busnes y y Gwasanaethau Rheoliadol a Rennir (GRhR) ar gyfer 2024-25. Roedd y Cydbwyllgor wedi cadarnhau'r Cynllun a oedd yn rhan o broses adrodd flynyddol y GRhR a nodwyd yn y Cytundeb Cydweithio. Nod yr adroddiad hefyd oedd codi ymwybyddiaeth ymhlith Aelodau'r Pwyllgor ar y cynnydd sy'n cael ei wneud ar waith GRhR, o fewn cylch gwaith y Pwyllgor Craffu Cartrefi a Chymunedau Diogel.

Rhodddwyd cyflwyniad PowerPoint hefyd i'r Pwyllgor, gan gwmpasu nifer o feysydd o amgylch y Cynllun. Roedd hyn yn cynnwys cefndir GRhR, ei lywodraethu, ei strwythur a'r broses cynllunio busnes. Cyfeiriwyd at y pum thema strategol a oedd yn darparu'r 'edau aur' a oedd yn rhedeg drwy'r Cynllun a'r gwasanaeth y bu'n helpu i'w ddarparu, yn ogystal â sut y cafodd y themâu hyn eu troi a'u gwireddu fel canlyniadau / allbynnau gwirioneddol.

Darparwyd adlewyrchiad o'r Cynllun blaenorol ar gyfer 2023-24. sy'n nodi'r cyflawniadau gwasanaeth yn ystod 2023-24 o dan bob un o'r themâu strategol. Roedd hyn yn amrywio o adferiad ôl-COVID ac aildechrau rhaglenni a archwilio a gorfodi Bwyd GRhR yn llawn, hyd at benodi gweithiwr iechyd yr amgylchedd proffesiynol fel Swyddog Cartrefi Gwag yn ardal Cyngor Bro Morgannwg, safonau effeithlonrwydd ynni gofynnol yn y sector rhentu preifat a'r gwaith helaeth sy'n amddiffyn trigolion mwyaf agored i niwed y Fro. Roedd y maes allweddol hwn ar gyfer y Pwyllgor yn ymdrin â'r GRhR yn mynd i'r afael â sgamiau, adeiladwyr twyllodrus a throseddau ar garreg y drws, cyhoeddi a defnyddio 'atalyddion galwadau' gan breswylwyr, gwaith Uned Benthycia Arian Anghyfreithlon Cymru a mynd i'r afael â gwerthu alcohol i bobl dan oed, yn ogystal â sigarêts anghyfreithlon a thybaco. Fel rhan o hyn, roedd GRhR yn ymgymryd â dull newydd, mwy soffistigedig oherwydd cyfranogiad grwpiau troseddau cyfundrefnol yn y meysydd hyn, a oedd wedi dwyn canlyniadau sylweddol o ran atafaelu ac euogfarnau. Roedd dulliau newydd eraill yn 2023-24 yn cynnwys defnyddio Gorchmynion Cau o dan Ddeddf Ymddygiad Gwrthgymdeithasol, Troseddu a Phlisma 2014 ac o ran yr heriau o ran recriwtio a chadw o fewn GRhR, trwy ymgymryd â'r dull 'Datblygu ein staff ein hun' fel y'i gelwir drwy ddatblygu staff presennol yn fewnol.

Roedd yr heriau ar gyfer 2024-25 hefyd wedi'u hamlinellu, gan gynnwys recriwtio a chadw, meysydd rheoleiddio newydd heb gyllid ychwanegol gan y llywodraeth a chymhlethdod cynyddol ymchwiliadau, o fewn cyllideb is.

Yn dilyn cyflwyno'r adroddiad, cododd y Pwyllgor nifer o sylwadau ac ymholiadau. Yn gyntaf, o ran ymholiad y Cynghorydd Aviet ar dipio anghyfreithlon ar dir sy'n eiddo i'r Cyngor, eglurwyd nad GRhR oedd yn delio â'r mater hwn, ond yn hytrach y tîm gorfodi perthnasol o fewn y Cyngor.

Cododd yr Is-gadeirydd nifer o ymholiadau ar y rhaglen waith ar gyfer yr GRhR yn y dyfodol ac a oedd, fel rhan o'r cynnydd mewn troseddau ar stepen drws, wedi ystyried ymddangosiad sgamiau stepen drws gosod paneli solar yn ogystal â rheoleiddio gwasanaethau harddwch a wneir gan unigolion a salonau, a gwasanaethau sy'n cynnwys defnyddio pigladau colli pwysau ffug a allai fod yn

niweidiol. Mewn ymateb, dechreuodd Pennaeth y Gwasanaethau Rheoliadol a Rennir gydag ymholiad y panel solar a dywedodd fod hyn yn rhan o ddull 'unrhyw beth a phopeth' gan droseddwyr ar garreg y drws ac eraill i gael sylw a diddordeb darpar ddiodefnydd. Arweiniwyd gwaith GRhR yn y maes allweddol hwn a arweinir gan wybodaeth a byddai camau yn cael eu cymryd yn unol â hynny, a oedd yn rhan o ddull 'cydgysylltiedig' gyda phartneriaid yng Nghymru ac mewn mannau eraill yn y Deyrnas Unedig er mwyn sylwi ar dueddiadau a bygythiadau sy'n dod i'r amlwg. Ar hyn o bryd nid oedd hi'n ymwybodol o'r cynnydd mewn sgamiau sy'n gysylltiedig â phaneli solar, ond byddai hyn yn cael ei ystyried a byddai unrhyw wybodaeth y gallai'r Cynghorydd ei rhannu ar hyn yn hynod ddefnyddiol. O ran salonau harddwch a thriniaethau / pigladau, roedd disgwyl i drefn drwyddedu ddod i rym yn fuan ar gyfer tyllu, tatŵio, aciwbigo ac electrolysis. Fodd bynnag, cydnabuwyd bod meysydd eraill harddwch a gweithdrefnau neu driniaethau cysylltiedig nad oeddent yn dod o dan y rheoliadau, gyda hyn yn cael ei ystyried yn Lloegr eisoes a'i bod yn debygol o gael ei adolygu yng Nghymru hefyd. Yn y cyfamser, gellid edrych ar weithdrefnau o'r fath heb reoleiddio penodol ar waith, a gofynnodd i'r Cynghorydd rannu unrhyw wybodaeth a allai fod ganddi er mwyn edrych arni ac os oes angen, cyfeirio at yr asiantaeth briodol.

Gofynnodd y Cynghorydd Payne, o ran recriwtio a chadw ar gyfer y GRhR, a oedd GRhR yn edrych ar brentisiaethau a / neu recriwtio lleol (neu ehangach, h.y. rhanbarthol) fel rhan o hyn. Eglurwyd mai bwriad y defnydd o brentisiaethau oedd bod yn rhan fawr o'r ymgyrch recriwtio a chadw ar gyfer GRhR wrth symud ymlaen, ond byddai hyn yn ddibynnol ar sefydlu prentisiaeth briodol, rheoleiddiol, y gobeithir y byddai'n cael ei sefydlu maes o law. Fel rhan o hyn, roedd y cymhwyster cysylltiedig ar gyfer y prentisiaethau hyn eisoes ar waith. Cynigiodd y Cynghorydd Payne ei phrofiad gyda phrentisiaethau os oedd angen unrhyw help ar GRhR yn y maes hwn, gyda'r Cadeirydd yn adleisio pwyslais y Cynghorydd ar bwysigrwydd prentisiaethau fel y ffordd ymlaen ar gyfer recriwtio, ac ar gynnig help a chefnogaeth gyda hyn.

Cyfeiriodd y Cynghorydd Morgan at hwylustod adrodd drwy wefan y GRhR / manylion cyswllt ynddo, ond gofynnodd sut y byddai adroddiadau o ddigwyddiadau, fel benthycwyr, a wnaed drwy 101, ac ati yn cael eu cyfeirio at GRhR gan yr Heddlu neu asiantaethau eraill. Hefyd, o ran adroddiadau a wnaed ynghylch materion amgylcheddol a llygredd, lle byddai'r rhain yn eistedd o ran yr asiantaethau perthnasol (h.y. GRhR neu Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC)) a sut roedd yr asiantaethau hyn yn cysylltu ac yn cyfathrebu â'i gilydd. O ran adroddiadau a wnaed trwy a.101, ac ati a sut y cawsant eu hatgyfeirio, eglurwyd bod GRhR yn gweithio'n agos gyda'r Heddlu ac asiantaethau eraill, gyda mecanweithiau atgyfeirio o ansawdd da ar waith ar gyfer meysydd fel benthyg arian anghyfreithlon a gyda hyfforddiant codi ymwybyddiaeth yn cael ei ddarparu ar gyfer staff rheng flaen yn yr asiantaethau hyn. O ran adroddiadau amgylcheddol / llygredd, gweithiodd GRhR yn agos gyda CNC yn yr ardaloedd hyn, gyda CNC yn brif asiantaeth mewn achosion o'r fath.

Cododd y Cynghorydd Lloyd-Selby y pwynt a wnaed yn yr adroddiad ynghylch rhai banciau bwyd yn dosbarthu bwyd y tu hwnt i'w dyddiadau defnyddio a chroesawodd y ffaith y byddai GRhR yn mynd i'r afael â'r mater hwn fel rhan o'u rhaglen waith. Roedd hyn yn bwysig oherwydd bod angen i dderbynwyr sy'n cael y bwyd hwn gael y sicrwydd bod y bwyd yr oeddent yn ei dderbyn gan y banciau bwyd yn ddiogel.

Cyfeiriodd hefyd at bwyslais y Cynllun ar ymgysylltu pellach ag Aelodau Etholedig y Cyngor ar feysydd lle roedd ganddynt wybodaeth a phrofiad lleol, h.y. masnachwyr twyllodrus a digwyddiadau sgâm posibl eraill yn cynnwys trigolion lleol a gofynnodd sut y byddai hyn yn cael ei ddatblygu. Awgrymodd hefyd y byddai'r adroddiad a'r Cynllun Busnes yn cael eu rhannu gyda'r holl Aelodau Etholedig, a fydd, oherwydd ei sylw eang i amrywiol faterion sy'n effeithio ar drigolion lleol, o ddi-ddordeb a defnydd i Gynghorwyr. Oran banciau bwyd, eglurwyd bod y digwyddiad gyda dyddiadau defnyddio wedi bod o ganlyniad i'r banc bwyd penodol hwnnw fod wedi bod yn hynod lwyddiannus wrth gael llawer o roddion bwyd i mewn, a'r hyn oedd ei angen oedd mwy o reoli a chylchdroi'r stoc hon wrth symud ymlaen. Byddai cynnig y Cynghorydd o gymorth a chefnogaeth yn y maes hwn hefyd yn cael ei dderbyn. O ran ymgysylltu â'r Aelodau, byddai'r GRhR yn bwriadu adeiladu hyn er mwyn helpu i fynd i'r afael â throseddau ar garreg y drws, ac ati, ac i annog trigolion lleol i adrodd mwy ar y rhain, trwy gymorth eu cynrychiolwyr etholedig, gyda'u gwybodaeth a'u dealltwriaeth leol. Byddai mwy o ymgysylltu hefyd yn cael ei wneud trwy bresenoldeb ac adrodd yr GRhR yng nghyfarfodydd pwyllgor craffu'r Cyngor a Chyd-bwyllgor yr GRhR.

Llongyfarchodd Aelodau'r Pwyllgor GRhR hefyd ar yr adroddiad, y Cynllun Busnes a'r gwaith a wnaed ganddynt, er gwaethaf yr heriau presennol a wynebwyd.

Wedi hynny, yr oedd

ARGYMHELLWYD –

- (1) Nodi cynnwys yr adroddiad a Chynllun Busnes y Gwasanaethau Rheoliadol a Rennir ar gyfer 2024/25 sydd ynghlwm yn Atodiad 1 i'r adroddiad.
- (2) Bod yr adroddiad yn cael ei rannu â holl Aelodau Etholedig Cyngor Bro Morgannwg.

Rhesymau dros yr argymhellion

- (1) Ystyried cynnwys yr adroddiad a thrafodaethau yn y cyfarfod.
- (2) Er mwyn i'r holl Aelodau Etholedig gael gwybod am Gynllun Busnes y Gwasanaethau Rheoliadol a Rennir a'r gwaith cysylltiedig sy'n cael ei wneud gan y Gwasanaeth.

198 GWAITH I DRECHU TLODI A'R ARGYFWNG COSTAU BYW PRESENNOL (PW) –

Rhoddodd yr adroddiad, a gyd-gyflwynwyd gan y Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol a'r Rheolwr Gweithredol, y wybodaeth ddiweddaraf am y gwaith a oedd yn cael ei wneud ar draws y Cyngor ac mewn partneriaeth â chyrff eraill i fynd i'r afael â thlodi, ac i ymateb i'r argyfwng costau byw. Ystyriwyd bod yr argyfwng costau byw yn her critigol yng Nghynllun Cyflawni Blynyddol y Cyngor 2024-25. Tynnodd yr adroddiad sylw at y gwaith o fynd i'r afael ag ansicrwydd bwyd drwy gefnogi prosiectau a oedd yn gwella mynediad at fwyd, i sicrhau llai o unigrwydd ac

arwahanrwydd drwy gefnogi datblygiad mannau cymunedol ac i roi cymorth ariannol i unigolion trwy nifer o gynlluniau. Rhoddodd yr adroddiad hefyd fanylion am y defnydd o'r gronfa costau byw wrth gefn a sefydlwyd fel rhan o gyllideb 2023-24, gan ddangos sut roedd y Cyngor yn sicrhau bod y defnydd o gronfeydd wrth gefn yn cydfynd â blaenoriaethau craidd y Cyngor fel y nodwyd yn y Strategaeth Ariannol a'r Cynllun Cyflawni Blyneddol. Roedd cyllid Ffyniant Cyffredin hefyd yn cefnogi nifer o brosiectau a fyddai'n helpu i dargedu tlodi a mynd i'r afael ag effeithiau'r argyfwng costau byw.

Yn dilyn cyflwyno'r adroddiad, cododd y Pwyllgor nifer o sylwadau ac ymholiadau. Yn gyntaf, rhannodd y Cadeirydd ei phrofiadau ei hun yn y gorffennol gydag ansicrwydd bwyd, pwysau costau byw a'r heriau o gadw to uwch ei phen. Roedd hi'n hynod falch ac yn galonogol gweld y gwaith yr oedd Cyngor Bro Morgannwg a'i phartneriaid yn ei wneud i ddarparu cymorth a chefnogaeth hanfodol gyda diogelwch bwyd ac agweddau eraill ar bryderon costau byw pobl.

Gofynnodd y Cynghorydd Payne am Siarter Budd-daliadau Cymru, ac a oedd y Cyngor yn casglu data ar gyllid ychwanegol a oedd ar gael i drigolion lleol oedd angen cymorth, er enghraifft, y Gronfa Cymorth Dewisol (DAF) a chyllid yn ymwneud â'r eglwys. Eglurwyd, er bod rhywfaint o ddata wedi'i gasglu mewn perthynas â hyn, nad oedd gan y Cyngor drosolwg cyflawn ohono ac roedd hyn yn rhywbeth sy'n cael ei ystyried er mwyn cael gwell dealltwriaeth o'r sefyllfa ariannu. Yn ogystal, roedd llawer o waith yn cael ei wneud yn y maes hwn gan y sectorau cyhoeddus a gwirfoddol, ac er mwyn 'proffilio' y math hwn o gymorth yn well, roedd yn hanfodol dod â'r holl ffrydiau hyn at ei gilydd er mwyn llywio'r broses o wneud penderfyniadau ar gyfer y Cyngor, ei dimau (h.y. incwm, cyngor ariannol, lles, budd-daliadau tai, etc.) a phartneriaid eraill wrth symud ymlaen.

Gofynnodd y Cynghorydd Lloyd-Selby a oedd y data a gasglwyd gan y Cyngor yn rhoi digon o fanylion am ba mor hawdd oedd hi i drigolion gael mynediad at y budd-daliadau, yr hawliau a'r cymorth ariannol a weinyddwyd gan y Cyngor yn lleol. Byddai hyn yn cyd-fynd â'r gwaith sy'n cael ei wneud ar hyn o bryd drwy Siarter Budd-daliadau Cymru a'i grŵp llywio cenedlaethol. Esboniwyd nad oedd gan y Cyngor y lefel honno o fewnwelediad ar hyn o bryd i hygyrchedd i fudd-daliadau, ac ati, gan drigolion lleol, ond byddai hynny'n rhywbeth y byddai swyddogion y Cyngor yn ystyried ei ehangu ar gyfer darpariaeth a chymorth y Cyngor a'r rhai nad ydynt yn Gyngor. Er bod y wybodaeth a oedd ar gael yn awgrymu bod trigolion lleol yn ei chael hi'n haws cael gafael ar fudd-daliadau a hawliau lle roedd darpariaeth yn agosach atynt, yn hytrach na'i seilio mewn lleoliad canolog, a'r effeithiau cadarnhaol o fod wedi sicrhau bod y wybodaeth hon ar gael yn haws i bobl ar-lein, gan gynnig cymorth drwy ysgolion, yn ogystal â'r gwaith helaeth a wnaed ynghylch budd-daliadau a hawliau i bobl hŷn drwy Fforwm Strategaeth 50+ y Fro ar y cyd â gweithgareddau'r Fro Oed-gyfeillgar.

Gofynnodd y Cynghorydd Lloyd-Selby a oedd y data a gasglwyd gan y Cyngor yn rhoi digon o fanylion am ba mor hawdd oedd hi i drigolion gael mynediad at y budd-daliadau, yr hawliau a'r cymorth ariannol a weinyddwyd gan y Cyngor yn lleol. Byddai hyn yn cyd-fynd â'r gwaith sy'n cael ei wneud ar hyn o bryd drwy Siarter Budd-daliadau Cymru a'i grŵp llywio cenedlaethol. Esboniwyd nad oedd gan y Cyngor y lefel honno o fewnwelediad ar hyn o bryd i hygyrchedd i fudd-daliadau, ac

ati, gan drigolion lleol, ond byddai hynny'n rhywbeth y byddai swyddogion y Cyngor yn ystyried ei ehangu ar gyfer darpariaeth a chymorth y Cyngor a'r rhai nad ydynt yn Gyngor. Er bod y wybodaeth a oedd ar gael yn awgrymu bod trigolion lleol yn ei chael hi'n haws cael gafael ar fudd-daliadau a hawliau lle roedd darpariaeth yn agosach atynt, yn hytrach na'i seilio mewn lleoliad canolog, a'r effeithiau cadarnhaol o fod wedi sicrhau bod y wybodaeth hon ar gael yn haws i bobl ar-lein, gan gynnig cymorth drwy ysgolion, yn ogystal â'r gwaith helaeth a wnaed ynghylch budd-daliadau a hawliau i bobl hŷn drwy Fforwm Strategaeth 50+ y Fro ar y cyd â gweithgareddau'r Fro Oed-gyfeillgar.

Gofynnodd y Cynghorydd Lloyd-Selby a oedd y data a gasglwyd gan y Cyngor yn rhoi digon o fanylion am ba mor hawdd oedd hi i drigolion gael mynediad at y budd-daliadau, yr hawliau a'r cymorth ariannol a weinyddwyd gan y Cyngor yn lleol. Byddai hyn yn cyd-fynd â'r gwaith sy'n cael ei wneud ar hyn o bryd drwy Siarter Budd-daliadau Cymru a'i grŵp llywio cenedlaethol. Esboniwyd nad oedd gan y Cyngor y lefel honno o fewnwelediad ar hyn o bryd i hygyrchedd i fudd-daliadau, ac ati, gan drigolion lleol, ond byddai hynny'n rhywbeth y byddai swyddogion y Cyngor yn ystyried ei ehangu ar gyfer darpariaeth a chymorth y Cyngor a'r rhai nad ydynt yn Gyngor. Er bod y wybodaeth a oedd ar gael yn awgrymu bod trigolion lleol yn ei chael hi'n haws cael gafael ar fudd-daliadau a hawliau lle roedd darpariaeth yn agosach atynt, yn hytrach na'i seilio mewn lleoliad canolog, a'r effeithiau cadarnhaol o fod wedi sicrhau bod y wybodaeth hon ar gael yn haws i bobl ar-lein, gan gynnig cymorth drwy ysgolion, yn ogystal â'r gwaith helaeth a wnaed ynghylch budd-daliadau a hawliau i bobl hŷn drwy Fforwm Strategaeth 50+ y Fro ar y cyd â gweithgareddau'r Fro Oed-gyfeillgar.

Gofynnodd y Cynghorydd Lloyd-Selby a oedd y data a gasglwyd gan y Cyngor yn rhoi digon o fanylion am ba mor hawdd oedd hi i drigolion gael mynediad at y budd-daliadau, yr hawliau a'r cymorth ariannol a weinyddwyd gan y Cyngor yn lleol. Byddai hyn yn cyd-fynd â'r gwaith sy'n cael ei wneud ar hyn o bryd drwy Siarter Budd-daliadau Cymru a'i grŵp llywio cenedlaethol. Esboniwyd nad oedd gan y Cyngor y lefel honno o fewnwelediad ar hyn o bryd i hygyrchedd i fudd-daliadau, ac ati, gan drigolion lleol, ond byddai hynny'n rhywbeth y byddai swyddogion y Cyngor yn ystyried ei ehangu ar gyfer darpariaeth a chymorth y Cyngor a'r rhai nad ydynt yn Gyngor. Er bod y wybodaeth a oedd ar gael yn awgrymu bod trigolion lleol yn ei chael hi'n haws cael gafael ar fudd-daliadau a hawliau lle roedd darpariaeth yn agosach atynt, yn hytrach na'i seilio mewn lleoliad canolog, a'r effeithiau cadarnhaol o fod wedi sicrhau bod y wybodaeth hon ar gael yn haws i bobl ar-lein, gan gynnig cymorth drwy ysgolion, yn ogystal â'r gwaith helaeth a wnaed ynghylch budd-daliadau a hawliau i bobl hŷn drwy Fforwm Strategaeth 50+ y Fro ar y cyd â gweithgareddau'r Fro Oed-gyfeillgar.

Gofynnodd y Cynghorydd Lloyd-Selby a oedd y data a gasglwyd gan y Cyngor yn rhoi digon o fanylion am ba mor hawdd oedd hi i drigolion gael mynediad at y budd-daliadau, yr hawliau a'r cymorth ariannol a weinyddwyd gan y Cyngor yn lleol. Byddai hyn yn cyd-fynd â'r gwaith sy'n cael ei wneud ar hyn o bryd drwy Siarter Budd-daliadau Cymru a'i grŵp llywio cenedlaethol. Esboniwyd nad oedd gan y Cyngor y lefel honno o fewnwelediad ar hyn o bryd i hygyrchedd i fudd-daliadau, ac ati, gan drigolion lleol, ond byddai hynny'n rhywbeth y byddai swyddogion y Cyngor yn ystyried ei ehangu ar gyfer darpariaeth a chymorth y Cyngor a'r rhai nad ydynt yn

Gyngor. Er bod y wybodaeth a oedd ar gael yn awgrymu bod trigolion lleol yn ei chael hi'n haws cael gafael ar fudd-daliadau a hawliau lle roedd darpariaeth yn agosach atynt, yn hytrach na'i seilio mewn lleoliad canolog, a'r effeithiau cadarnhaol o fod wedi sicrhau bod y wybodaeth hon ar gael yn haws i bobl ar-lein, gan gynnig cymorth drwy ysgolion, yn ogystal â'r gwaith helaeth a wnaed ynghylch budd-daliadau a hawliau i bobl hŷn drwy Fforwm Strategaeth 50+ y Fro ar y cyd â gweithgareddau'r Fro Oed-gyfeillgar.

Gofynnodd y Cynghorydd Lloyd-Selby a oedd y data a gasglwyd gan y Cyngor yn rhoi digon o fanylion am ba mor hawdd oedd hi i drigolion gael mynediad at y budd-daliadau, yr hawliau a'r cymorth ariannol a weinyddwyd gan y Cyngor yn lleol. Byddai hyn yn cyd-fynd â'r gwaith sy'n cael ei wneud ar hyn o bryd drwy Siarter Budd-daliadau Cymru a'i grŵp llywio cenedlaethol. Esboniwyd nad oedd gan y Cyngor y lefel honno o fewnwelediad ar hyn o bryd i hygyrchedd i fudd-daliadau, ac ati, gan drigolion lleol, ond byddai hynny'n rhywbeth y byddai swyddogion y Cyngor yn ystyried ei ehangu ar gyfer darpariaeth a chymorth y Cyngor a'r rhai nad ydynt yn Gyngor. Er bod y wybodaeth a oedd ar gael yn awgrymu bod trigolion lleol yn ei chael hi'n haws cael gafael ar fudd-daliadau a hawliau lle roedd darpariaeth yn agosach atynt, yn hytrach na'i seilio mewn lleoliad canolog, a'r effeithiau cadarnhaol o fod wedi sicrhau bod y wybodaeth hon ar gael yn haws i bobl ar-lein, gan gynnig cymorth drwy ysgolion, yn ogystal â'r gwaith helaeth a wnaed ynghylch budd-daliadau a hawliau i bobl hŷn drwy Fforwm Strategaeth 50+ y Fro ar y cyd â gweithgareddau'r Fro Oed-gyfeillgar.

Gofynnodd y Cynghorydd Lloyd-Selby a oedd y data a gasglwyd gan y Cyngor yn rhoi digon o fanylion am ba mor hawdd oedd hi i drigolion gael mynediad at y budd-daliadau, yr hawliau a'r cymorth ariannol a weinyddwyd gan y Cyngor yn lleol. Byddai hyn yn cyd-fynd â'r gwaith sy'n cael ei wneud ar hyn o bryd drwy Siarter Budd-daliadau Cymru a'i grŵp llywio cenedlaethol. Esboniwyd nad oedd gan y Cyngor y lefel honno o fewnwelediad ar hyn o bryd i hygyrchedd i fudd-daliadau, ac ati, gan drigolion lleol, ond byddai hynny'n rhywbeth y byddai swyddogion y Cyngor yn ystyried ei ehangu ar gyfer darpariaeth a chymorth y Cyngor a'r rhai nad ydynt yn Gyngor. Er bod y wybodaeth a oedd ar gael yn awgrymu bod trigolion lleol yn ei chael hi'n haws cael gafael ar fudd-daliadau a hawliau lle roedd darpariaeth yn agosach atynt, yn hytrach na'i seilio mewn lleoliad canolog, a'r effeithiau cadarnhaol o fod wedi sicrhau bod y wybodaeth hon ar gael yn haws i bobl ar-lein, gan gynnig cymorth drwy ysgolion, yn ogystal â'r gwaith helaeth a wnaed ynghylch budd-daliadau a hawliau i bobl hŷn drwy Fforwm Strategaeth 50+ y Fro ar y cyd â gweithgareddau'r Fro Oed-gyfeillgar.

Gofynnodd y Cynghorydd Lloyd-Selby a oedd y data a gasglwyd gan y Cyngor yn rhoi digon o fanylion am ba mor hawdd oedd hi i drigolion gael mynediad at y budd-daliadau, yr hawliau a'r cymorth ariannol a weinyddwyd gan y Cyngor yn lleol. Byddai hyn yn cyd-fynd â'r gwaith sy'n cael ei wneud ar hyn o bryd drwy Siarter Budd-daliadau Cymru a'i grŵp llywio cenedlaethol. Esboniwyd nad oedd gan y Cyngor y lefel honno o fewnwelediad ar hyn o bryd i hygyrchedd i fudd-daliadau, ac ati, gan drigolion lleol, ond byddai hynny'n rhywbeth y byddai swyddogion y Cyngor yn ystyried ei ehangu ar gyfer darpariaeth a chymorth y Cyngor a'r rhai nad ydynt yn Gyngor. Er bod y wybodaeth a oedd ar gael yn awgrymu bod trigolion lleol yn ei chael hi'n haws cael gafael ar fudd-daliadau a hawliau lle roedd darpariaeth yn

agosach atynt, yn hytrach na'i seilio mewn lleoliad canolog, a'r effeithiau cadarnhaol o fod wedi sicrhau bod y wybodaeth hon ar gael yn haws i bobl ar-lein, gan gynnig cymorth drwy ysgolion, yn ogystal â'r gwaith helaeth a wnaed ynghylch budd-daliadau a hawliau i bobl hŷn drwy Fforwm Strategaeth 50+ y Fro ar y cyd â gweithgareddau'r Fro Oed-gyfeillgar.

Gofynnodd y Cyngorydd Lloyd-Selby a oedd y data a gasglwyd gan y Cyngor yn rhoi digon o fanylion am ba mor hawdd oedd hi i drigolion gael mynediad at y budd-daliadau, yr hawliau a'r cymorth ariannol a weinyddwyd gan y Cyngor yn lleol. Byddai hyn yn cyd-fynd â'r gwaith sy'n cael ei wneud ar hyn o bryd drwy Siarter Budd-daliadau Cymru a'i grŵp llywio cenedlaethol. Esboniwyd nad oedd gan y Cyngor y lefel honno o fewnwelediad ar hyn o bryd i hygyrchedd i fudd-daliadau, ac ati, gan drigolion lleol, ond byddai hynny'n rhywbeth y byddai swyddogion y Cyngor yn ystyried ei ehangu ar gyfer darpariaeth a chymorth y Cyngor a'r rhai nad ydynt yn Gyngor. Er bod y wybodaeth a oedd ar gael yn awgrymu bod trigolion lleol yn ei chael hi'n haws cael gafael ar fudd-daliadau a hawliau lle roedd darpariaeth yn agosach atynt, yn hytrach na'i seilio mewn lleoliad canolog, a'r effeithiau cadarnhaol o fod wedi sicrhau bod y wybodaeth hon ar gael yn haws i bobl ar-lein, gan gynnig cymorth drwy ysgolion, yn ogystal â'r gwaith helaeth a wnaed ynghylch budd-daliadau a hawliau i bobl hŷn drwy Fforwm Strategaeth 50+ y Fro ar y cyd â gweithgareddau'r Fro Oed-gyfeillgar.

Gofynnodd y Cyngorydd Lloyd-Selby a oedd y data a gasglwyd gan y Cyngor yn rhoi digon o fanylion am ba mor hawdd oedd hi i drigolion gael mynediad at y budd-daliadau, yr hawliau a'r cymorth ariannol a weinyddwyd gan y Cyngor yn lleol. Byddai hyn yn cyd-fynd â'r gwaith sy'n cael ei wneud ar hyn o bryd drwy Siarter Budd-daliadau Cymru a'i grŵp llywio cenedlaethol. Esboniwyd nad oedd gan y Cyngor y lefel honno o fewnwelediad ar hyn o bryd i hygyrchedd i fudd-daliadau, ac ati, gan drigolion lleol, ond byddai hynny'n rhywbeth y byddai swyddogion y Cyngor yn ystyried ei ehangu ar gyfer darpariaeth a chymorth y Cyngor a'r rhai nad ydynt yn Gyngor. Er bod y wybodaeth a oedd ar gael yn awgrymu bod trigolion lleol yn ei chael hi'n haws cael gafael ar fudd-daliadau a hawliau lle roedd darpariaeth yn agosach atynt, yn hytrach na'i seilio mewn lleoliad canolog, a'r effeithiau cadarnhaol o fod wedi sicrhau bod y wybodaeth hon ar gael yn haws i bobl ar-lein, gan gynnig cymorth drwy ysgolion, yn ogystal â'r gwaith helaeth a wnaed ynghylch budd-daliadau a hawliau i bobl hŷn drwy Fforwm Strategaeth 50+ y Fro ar y cyd â gweithgareddau'r Fro Oed-gyfeillgar.

Gofynnodd y Cyngorydd Lloyd-Selby a oedd y data a gasglwyd gan y Cyngor yn rhoi digon o fanylion am ba mor hawdd oedd hi i drigolion gael mynediad at y budd-daliadau, yr hawliau a'r cymorth ariannol a weinyddwyd gan y Cyngor yn lleol. Byddai hyn yn cyd-fynd â'r gwaith sy'n cael ei wneud ar hyn o bryd drwy Siarter Budd-daliadau Cymru a'i grŵp llywio cenedlaethol. Esboniwyd nad oedd gan y Cyngor y lefel honno o fewnwelediad ar hyn o bryd i hygyrchedd i fudd-daliadau, ac ati, gan drigolion lleol, ond byddai hynny'n rhywbeth y byddai swyddogion y Cyngor yn ystyried ei ehangu ar gyfer darpariaeth a chymorth y Cyngor a'r rhai nad ydynt yn Gyngor. Er bod y wybodaeth a oedd ar gael yn awgrymu bod trigolion lleol yn ei chael hi'n haws cael gafael ar fudd-daliadau a hawliau lle roedd darpariaeth yn agosach atynt, yn hytrach na'i seilio mewn lleoliad canolog, a'r effeithiau cadarnhaol o fod wedi sicrhau bod y wybodaeth hon ar gael yn haws i bobl ar-lein, gan gynnig

cymorth drwy ysgolion, yn ogystal â'r gwaith helaeth a wnaed ynghylch budd-daliadau a hawliau i bobl hŷn drwy Fforwm Strategaeth 50+ y Fro ar y cyd â gweithgareddau'r Fro Oed-gyfeillgar.

Gofynnodd y Cynghorydd Lloyd-Selby a oedd y data a gasglwyd gan y Cyngor yn rhoi digon o fanylion am ba mor hawdd oedd hi i drigolion gael mynediad at y budd-daliadau, yr hawliau a'r cymorth ariannol a weinyddwyd gan y Cyngor yn lleol. Byddai hyn yn cyd-fynd â'r gwaith sy'n cael ei wneud ar hyn o bryd drwy Siarter Budd-daliadau Cymru a'i grŵp llywio cenedlaethol. Esboniwyd nad oedd gan y Cyngor y lefel honno o fewnwelediad ar hyn o bryd i hygyrchedd i fudd-daliadau, ac ati, gan drigolion lleol, ond byddai hynny'n rhywbeth y byddai swyddogion y Cyngor yn ystyried ei ehangu ar gyfer darpariaeth a chymorth y Cyngor a'r rhai nad ydynt yn Gyngor. Er bod y wybodaeth a oedd ar gael yn awgrymu bod trigolion lleol yn ei chael hi'n haws cael gafael ar fudd-daliadau a hawliau lle roedd darpariaeth yn agosach atynt, yn hytrach na'i seilio mewn lleoliad canolog, a'r effeithiau cadarnhaol o fod wedi sicrhau bod y wybodaeth hon ar gael yn haws i bobl ar-lein, gan gynnig cymorth drwy ysgolion, yn ogystal â'r gwaith helaeth a wnaed ynghylch budd-daliadau a hawliau i bobl hŷn drwy Fforwm Strategaeth 50+ y Fro ar y cyd â gweithgareddau'r Fro Oed-gyfeillgar.

Gofynnodd y Cynghorydd Lloyd-Selby a oedd y data a gasglwyd gan y Cyngor yn rhoi digon o fanylion am ba mor hawdd oedd hi i drigolion gael mynediad at y budd-daliadau, yr hawliau a'r cymorth ariannol a weinyddwyd gan y Cyngor yn lleol. Byddai hyn yn cyd-fynd â'r gwaith sy'n cael ei wneud ar hyn o bryd drwy Siarter Budd-daliadau Cymru a'i grŵp llywio cenedlaethol. Esboniwyd nad oedd gan y Cyngor y lefel honno o fewnwelediad ar hyn o bryd i hygyrchedd i fudd-daliadau, ac ati, gan drigolion lleol, ond byddai hynny'n rhywbeth y byddai swyddogion y Cyngor yn ystyried ei ehangu ar gyfer darpariaeth a chymorth y Cyngor a'r rhai nad ydynt yn Gyngor. Er bod y wybodaeth a oedd ar gael yn awgrymu bod trigolion lleol yn ei chael hi'n haws cael gafael ar fudd-daliadau a hawliau lle roedd darpariaeth yn agosach atynt, yn hytrach na'i seilio mewn lleoliad canolog, a'r effeithiau cadarnhaol o fod wedi sicrhau bod y wybodaeth hon ar gael yn haws i bobl ar-lein, gan gynnig cymorth drwy ysgolion, yn ogystal â'r gwaith helaeth a wnaed ynghylch budd-daliadau a hawliau i bobl hŷn drwy Fforwm Strategaeth 50+ y Fro ar y cyd â gweithgareddau'r Fro Oed-gyfeillgar.

Gofynnodd y Cynghorydd Lloyd-Selby a oedd y data a gasglwyd gan y Cyngor yn rhoi digon o fanylion am ba mor hawdd oedd hi i drigolion gael mynediad at y budd-daliadau, yr hawliau a'r cymorth ariannol a weinyddwyd gan y Cyngor yn lleol. Byddai hyn yn cyd-fynd â'r gwaith sy'n cael ei wneud ar hyn o bryd drwy Siarter Budd-daliadau Cymru a'i grŵp llywio cenedlaethol. Esboniwyd nad oedd gan y Cyngor y lefel honno o fewnwelediad ar hyn o bryd i hygyrchedd i fudd-daliadau, ac ati, gan drigolion lleol, ond byddai hynny'n rhywbeth y byddai swyddogion y Cyngor yn ystyried ei ehangu ar gyfer darpariaeth a chymorth y Cyngor a'r rhai nad ydynt yn Gyngor. Er bod y wybodaeth a oedd ar gael yn awgrymu bod trigolion lleol yn ei chael hi'n haws cael gafael ar fudd-daliadau a hawliau lle roedd darpariaeth yn agosach atynt, yn hytrach na'i seilio mewn lleoliad canolog, a'r effeithiau cadarnhaol o fod wedi sicrhau bod y wybodaeth hon ar gael yn haws i bobl ar-lein, gan gynnig cymorth drwy ysgolion, yn ogystal â'r gwaith helaeth a wnaed ynghylch budd-

daliadau a hawliau i bobl hŷn drwy Fforwm Strategaeth 50+ y Fro ar y cyd â gweithgareddau'r Fro Oed-gyfeillgar.

Gofynnodd y Cynghorydd Lloyd-Selby a oedd y data a gasglwyd gan y Cyngor yn rhoi digon o fanylion am ba mor hawdd oedd hi i drigolion gael mynediad at y budd-daliadau, yr hawliau a'r cymorth ariannol a weinyddwyd gan y Cyngor yn lleol. Byddai hyn yn cyd-fynd â'r gwaith sy'n cael ei wneud ar hyn o bryd drwy Siarter Budd-daliadau Cymru a'i grŵp llywio cenedlaethol. Esboniwyd nad oedd gan y Cyngor y lefel honno o fewnwelediad ar hyn o bryd i hygyrchedd i fudd-daliadau, ac ati, gan drigolion lleol, ond byddai hynny'n rhywbeth y byddai swyddogion y Cyngor yn ystyried ei ehangu ar gyfer darpariaeth a chymorth y Cyngor a'r rhai nad ydynt yn Gyngor. Er bod y wybodaeth a oedd ar gael yn awgrymu bod trigolion lleol yn ei chael hi'n haws cael gafael ar fudd-daliadau a hawliau lle roedd darpariaeth yn agosach atynt, yn hytrach na'i seilio mewn lleoliad canolog, a'r effeithiau cadarnhaol o fod wedi sicrhau bod y wybodaeth hon ar gael yn haws i bobl ar-lein, gan gynnig cymorth drwy ysgolion, yn ogystal â'r gwaith helaeth a wnaed ynghylch budd-daliadau a hawliau i bobl hŷn drwy Fforwm Strategaeth 50+ y Fro ar y cyd â gweithgareddau'r Fro Oed-gyfeillgar.

Gofynnodd y Cynghorydd Lloyd-Selby a oedd y data a gasglwyd gan y Cyngor yn rhoi digon o fanylion am ba mor hawdd oedd hi i drigolion gael mynediad at y budd-daliadau, yr hawliau a'r cymorth ariannol a weinyddwyd gan y Cyngor yn lleol. Byddai hyn yn cyd-fynd â'r gwaith sy'n cael ei wneud ar hyn o bryd drwy Siarter Budd-daliadau Cymru a'i grŵp llywio cenedlaethol. Esboniwyd nad oedd gan y Cyngor y lefel honno o fewnwelediad ar hyn o bryd i hygyrchedd i fudd-daliadau, ac ati, gan drigolion lleol, ond byddai hynny'n rhywbeth y byddai swyddogion y Cyngor yn ystyried ei ehangu ar gyfer darpariaeth a chymorth y Cyngor a'r rhai nad ydynt yn Gyngor. Er bod y wybodaeth a oedd ar gael yn awgrymu bod trigolion lleol yn ei chael hi'n haws cael gafael ar fudd-daliadau a hawliau lle roedd darpariaeth yn agosach atynt, yn hytrach na'i seilio mewn lleoliad canolog, a'r effeithiau cadarnhaol o fod wedi sicrhau bod y wybodaeth hon ar gael yn haws i bobl ar-lein, gan gynnig cymorth drwy ysgolion, yn ogystal â'r gwaith helaeth a wnaed ynghylch budd-daliadau a hawliau i bobl hŷn drwy Fforwm Strategaeth 50+ y Fro ar y cyd â gweithgareddau'r Fro Oed-gyfeillgar.

Cododd yr Is-gadeirydd nifer o sylwadau ac ymholiadau ynghylch cyllid / darpariaeth ar gyfer cymorth ychwanegol yn ystod gwyliau haf yr ysgol i'r rhai sy'n derbyn prydau ysgol am ddim (PYADd), y cyllid ar gyfer y rhwydwaith o Fannau Cynnes ar draws y Fro, gyda'r Hydref a'r Gaeaf yn agosáu, ac a oedd y data a ddefnyddiwyd fel rhan o'r adroddiad hefyd wedi helpu'r Cyngor i edrych ymlaen a'i helpu i baratoi i fynd i'r afael â'r heriau costau byw yn y dyfodol. Cododd hefyd y gwaith da a wnaed gan dîm y Fro Oed-gyfeillgar i godi ymwybyddiaeth o hawliau i bobl hŷn a phwysigwydd Cynghorwyr i gymryd rhan yn y maes hwn hefyd. Esboniwyd bod yr adroddiad presennol yn edrych ar y gorffennol a'r presennol, ond wrth symud ymlaen byddai'r Cynllun Corfforaethol newydd yn bwrw ymlaen â golwg tymor hwy ac yn canolbwyntio ar fynd i'r afael â thlodi ac amddifadedd, yn ogystal â'r gwaith sy'n cael ei wneud gyda Cwmpas a datblygu set o fesurau sy'n ymwneud â chostau byw / tlodi, ynghlwm wrth yr adroddiad. O ran Mannau Cynnes, roedd y Cyngor yn bwriadu defnyddio a gwneud y mwyaf o'r cyllid grant a ffrydiau ariannu eraill (dewisol) sydd ar gael a chysylltu hyn ag ansicrwydd bwyd, yn ogystal â mynd i'r

afael â digartrefedd a ffactorau eraill sy'n ymwneud ag amddifadedd i breswylwyr a thenantiaid y Cyngor. O ran cefnogaeth ychwanegol yn ystod gwyliau haf yr ysgol i'r rhai sy'n derbyn PYADd, darparwyd gwybodaeth am weithgareddau am ddim neu fforddiadwy yn ystod yr Haf drwy'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd ac a gynhaliwyd mewn gwahanol leoliadau fel llyfrgelloedd a chyfleusterau chwaraeon / chwarae. Hefyd, amlinellwyd y gwaith a wnaed gan Big Fresh ac eraill mewn ysgolion lleol dros rannau allweddol o'r gwyliau o amgylch gweithgareddau a chodi ymwybyddiaeth o fwyta'n iach.

Cyfeiriodd y Cynghorydd Hanks at y gwaith trawiadol a wnaed gan staff y Cyngor, y manylir arno yn yr adroddiad, i helpu trigolion lleol gydag ansicrwydd bwyd a mynd i'r afael ag ardaloedd eraill o amddifadedd.

Gofynnodd y Cadeirydd am arian ar gyfer banciau bwyd. Mewn ymateb, eglurwyd bod y Cyngor wedi darparu cyllid i Fanc Bwyd y Fro dros y ddwy flynedd ddiwethaf, drwy gronfeydd wrth gefn y Cyngor. Roedd ffrydiau cyllid amrywiol sy'n gysylltiedig ag ansicrwydd bwyd gan Lywodraeth Cymru hefyd wedi cael eu defnyddio i gefnogi gwaith y Banc Bwyd a phrosiectau ansicrwydd bwyd eraill yn y Fro, yn hytrach na defnyddio cyfraniadau uniongyrchol gan y Cyngor. Awgrymodd y Cadeirydd ymweliad â Banc Bwyd y Fro i weld y gwaith sy'n cael ei wneud i fynd i'r afael ag ansicrwydd bwyd.

O ran ymholiad y Cynghorydd Hennessy ar sut y bu'r Cyngor yn cyfathrebu am leoliad a mynediad i Fannau Cynnes a mathau eraill o gymorth i'r trigolion hynny na allent gael mynediad i'r wefan berthnasol neu wneud hynny'n ddigidol, eglurwyd bod gwybodaeth hefyd yn cael ei rhannu drwy grwpiau cymunedol lleol, taflenni, datganiadau i'r wasg a thrwy bapurau newydd rhad ac am ddim wedi'u hargraffu'n lleol, yn ogystal â'r brif wefan, a ddefnyddiwyd yn helaeth gan breswylwyr.

Dymunai'r Cadeirydd a'r Pwyllgor ddiolch i'r swyddogion perthnasol sy'n ymwneud â'r adroddiad a'r rhai ar y meysydd cymorth rheng flaen am eu hymdrechion i fynd i'r afael â thlodi a'r argyfwng Costau byw.

Wedi hynny, yr oedd

ARGYMHELLWYD –

- (1) Nodi'r gwaith sy'n cael ei wneud o ran mynd i'r afael â thlodi a'r argyfwng costau byw a oedd yn her hollbwysig o fewn Cynllun Cyflawni Blyneddol y Cyngor 2024-25.
- (2) Nodi'r defnydd o'r gronfa costau byw wrth gefn i gefnogi'r rhai mewn angen.
- (3) Bod y Pwyllgor yn ymweld â Banc Bwyd y Fro i weld y gwaith sy'n cael ei wneud i fynd i'r afael ag ansicrwydd bwyd a materion cysylltiedig ym Mro Morgannwg.
- (4) Ar ôl i'r Pwyllgor ystyried yr adroddiad, y dylid cyfeirio'r sylw canlynol at y Cabinet i'w ystyried, yn ogystal â sylwadau swyddogion perthnasol Cyngor Bro Morgannwg:

- Teimlai'r Pwyllgor ei bod yn bwysig i Gyngor Bro Morgannwg adolygu a oedd y data a gasglodd yn rhoi digon o fanylion ynghylch pa mor hawdd ydoedd i drigolion gael mynediad at y budd-daliadau, yr hawliadau a'r cymorth ariannol yr oedd y Cyngor yn eu gweinyddu'n lleol. Byddai hyn yn cyd-fynd â'r gwaith sy'n cael ei wneud ar hyn o bryd i ddatblygu Siarter Budd-daliadau Cymru (fel y manylir yn yr adroddiad) a'i nod o'i gwneud yn haws i bobl yng Nghymru hawlio Budd-daliadau Cymreig yr oedd ganddynt hawl iddynt.

Rhesymau dros yr argymhellion.

(1&2) Ystyried cynnwys yr adroddiad a thrafodaethau yn y cyfarfod.

(3) Er mwyn i Aelodau'r Pwyllgor allu gweld y gwaith sy'n cael ei wneud i fynd i'r afael ag ansicrwydd bwyd a materion cysylltiedig ym Mro Morgannwg.

(4) Er mwyn i'r Cabinet a swyddogion perthnasol y Cyngor ystyried y sylwadau a wnaed gan y Pwyllgor fel rhan o'u hystyriaeth o'r cynnydd sy'n cael ei wneud ar y gwaith i fynd i'r afael â thlodi a'r argyfwng costau byw.

199 DIWEDDARIAD AR BROSIECT Y BWRDD GWASANAETHAU CYHOEDDUS (BGC): GWEITHIO GYDA PHOBL SY'N BYW YN EIN CYMUNEDAU SY'N PROFI LEFELAU UWCH O AMDDIFADEDD (PW) –

Cyflwynwyd yr adroddiad hwn i'r Pwyllgor ar y cyd gan y Rheolwr Gweithredol - Strategaeth Gorfforaethol a Mewnwelediad a'r Uwch Swyddog Datblygu Cymunedol. Pwrpas yr adroddiad oedd cyflwyno trosolwg o waith prosiect a arweinir gan y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus (BGC) a'r bartneriaeth statudol, lle'r oedd y Cyngor a'r sector cyhoeddus amrywiol a phartneriaid eraill yn gweithio gyda phobl a oedd yn byw yng nghymunedau mwyaf difreintiedig Bro Morgannwg. Roedd y rhain yn cynnwys y tair Ardal Gynnyrch Ehangach Haen Is (AGEHI) ym Mro Morgannwg a ystyriwyd yn gyffredinol fel rhai mwyaf difreintiedig ym Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (MALIC) 2019, sef Gibbonsdown 2, Court 3 a Buttrills 2.

Roedd hyn yn rhan o'r rhaglen dreigl o roi cipolwg i Bwyllgorau ar waith y BGC. Roedd gwaith y BGC fel arfer yn cael ei adrodd i'r Pwyllgor Craffu Adnoddau a Pherfformiad Corfforaethol. Roedd y Pwyllgor dan sylw wedi gofyn hefyd bod gwaith y BGC yn cael ei adrodd i Bwyllgorau eraill yr oedd eu hymrwymadau yn cyd-fynd ag elfennau o'i waith i ehangu dealltwriaeth o weithgarwch y BGC ymhlith ystod ehangach o Aelodau Etholedig.

Ers dechrau yn ei swydd ym mis Awst 2023, roedd yr Uwch Swyddog Datblygu Cymunedol wedi arwain cam nesaf y gwaith i ymgysylltu â'r cymunedau a'r sefydliadau sy'n gweithio yn y meysydd perthnasol i nodi cyfleoedd posibl i bartneriaid ac eraill weithredu i wella anghydraddoldebau presennol a gwella lles i breswylwyr. Darparwyd trosolwg o'r gwaith yn fanylach drwy gydol yr adroddiad.

Rhodddwyd cyflwyniad hefyd i'r Aelodau, a oedd yn cyd-fynd â'r adroddiad, yn amlinellu'r rhesymau a'r ffactorau pam y mae canolbwynt ar y tair AGEHI a'r cynnydd hyd yma ar ymgysylltu â'r cymunedau a'r grwpiau lleol sy'n rhan ohonynt a'u cefnogi, yn ogystal â gweithio gyda phartneriaid proffesiynol eraill.

Amlygwyd hefyd yr asedau cymunedol ac eraill allweddol a nodwyd o'r ymgysylltiad hwn, yn amrywio o fannau a phobl, i adnoddau a diwylliant. Amlygwyd themâu cyffredin a materion a nodwyd gan y cymunedau hyn hefyd, gan gynnwys anghenion dysgu ychwanegol (ADY), Ysgol Uwchradd Pencoedtre, pryder / diffyg hyder, materion ieuencid a thrafnidiaeth. At hynny, codwyd llwyddiannau cyfredol, yn ogystal â heriau, y prosiect hwn, yn amrywio o adeiladu partneriaethau allweddol gyda grwpiau cymunedol, prosiectau lleol ac eraill, hyd at yr angen i gael data lefel is a mwy lleol, gronynnog (gan gynnwys cam-drin domestig yn y cymunedau hyn) hyd at yr amserlenni sydd eu hangen i sicrhau bod y newidiadau a ddaw o'r ymgysylltiad hwn yn cael eu sefydlu'n briodol. Rhodddwyd diweddariadau prosiect partneriaeth mewn perthynas â Phrosiect Cymunedol Dysgu Pencoedtre a'r Prosiect Cynyddu Gwaith Atal gyda Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro, yn ogystal ag ar gynnydd Grŵp Llywio BGC. Yn olaf, darparwyd manylion am sut mae nodau ac amcanion Cynllun Lles y BGC ynghlwm wrth helpu i fynd i'r afael â materion amddifadedd, ac ati, yr oedd y cymunedau lleol hyn yn eu hwynebu ac amlygwyd y camau nesaf ar gyfer y prosiect hefyd (h.y. lansio brand ar gyfer y prosiect hwn o'r enw 'Eich Lle', cwblhau'r ymgysylltiad cam cyntaf er mwyn symud ymlaen i greu'r ffrydiau gwaith perthnasol a chynlluniau gweithredu mwy penodol a gweithdai cymunedol).

Yn dilyn y cyflwyniad a'r adroddiad, cododd y Pwyllgor nifer o sylwadau ac ymholiadau gan gynnwys ymholiad y Cynghorydd Lloyd-Selby o ran pa gynlluniau ac ymgysylltiad a gynhaliwyd yn benodol o fewn Ward Buttrills, yn enwedig o amgylch trigolion hŷn a gynrychiolodd ddemograffig sylweddol yno ac a oedd hefyd yn awyddus i gefnogi gwaith y Cyngor a'r BGC gyda hyn. Mewn ymateb, gwnaed llawer o waith yn benodol yn Ward Buttrills, megis gwaith ac ymgysylltu â'r pantri bwyd lleol a'i gwsmeriaid, yn ogystal â'r ysgolion cynradd ac uwchradd lleol a chyswllt wyneb yn wyneb â thrigolion lleol drwy ymarfer 'cnocio drysau' yn ardaloedd tai cymdeithasol y ward er mwyn mesur a chasglu gwybodaeth am anghenion a blaenoriaethau preswylwyr i weld sut mae'r rhain yn Gellid bwrw ymlaen fel rhan o waith y Grŵp Llywio, yn ogystal ag adeiladu perthnasoedd cryfach ac ymgysylltu. O ran pobl hŷn, roedd ymgysylltu gweithredol gyda phreswylwyr hŷn ac adborth ganddynt drwy'r canolfannau cymunedol lleol yn Ward Buttrills a oedd yn cael eu bwydo i'r gwaith hwn. Pwysleisiwyd bod y prosiect yn symud o gyfnod 'darganfod' cychwynnol o ymgysylltu eithaf eang i edrych yn fanylach ar y parthau allweddol hynny o amgylch Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru ac ardaloedd eraill a godwyd gan breswylwyr, megis trosedd ac ymddygiad gwrthgymdeithasol, yn ogystal â chymryd stoc o'r hyn yr oedd y data a gasglwyd yn ei ddweud am y prosiect hwn. Roedd hyn er mwyn helpu i fapio'r gwaith a'r cymorth sy'n cael ei wneud ar hyn o bryd yn lleol yn yr ardaloedd dan sylw, yn ogystal â nodi unrhyw 'fylchau' o ran ymgysylltu â'r gymuned a lle byddai angen gwasanaethau a mentrau ychwanegol a'u cysylltu â, h.y. y Partneriaeth Diogelwch Cymunedol a'r Bwrdd Iechyd.

Ar gais y Cynghorydd Morgan am y wybodaeth ddiweddaraf am ran arall Cynllun Llesiant BGC, y gwaith ar Fro sy'n Dda i Oedran, eglurwyd bod adroddiad ar hyn wedi cael ei ystyried gan y Pwyllgor Craffu Byw'n Iach a Gofal Cymdeithasol ac y

byddai'n cael ei gynnwys yn yr adroddiad blynyddol BGC a oedd i fod i fynd i'r Pwyllgor Craffu Perfformiad Corfforaethol ac Adnoddau yn y dyfodol agos. O ran ymholiad dilynol y Cynghorydd ar bwysigrwydd ymgysylltu ag aelodau hŷn o'r gymuned a pha ddeunyddiau a gwybodaeth y gellid eu rhoi i helpu trigolion hŷn i gael yr help sydd ei angen arnynt a mynd i'r afael â'r pryderon a oedd ganddynt ynghylch ystod eang o feysydd fel gofal cymdeithasol, eglurwyd bod y Cyngor a'i bartneriaid, fel rhan o'r BGC, eisoes wedi codi ar ystod o'r meysydd hyn o dai i ofal cymdeithasol hyd at drafnidiaeth (a nodwyd fel 'parthau' o dan statws Sefydliad Iechyd y Byd ar gyfer oed-gyfeillgar). Yn ogystal â hyn, roedd siarter yn cael ei datblygu gan bartneriaid o ran ymgysylltu a darpariaeth sy'n oed-gyfeillgar, yn ogystal ag ymgynghoriad yn cael ei gynnal i ddatblygu'r cynllun gweithredu sy'n oed-gyfeillgar, gyda thîm y prosiect yn mynychu ystod eang o wahanol leoliadau cymunedol fel rhan o hyn. Byddai'r adroddiad dilynol yn cael ei rannu gyda'r Pwyllgor a gofynnir i'r Swyddog Oed-gyfeillgar estyn allan at y Cynghorydd Morgan ynghylch ei sylwadau ac unrhyw wybodaeth neu waith ychwanegol y gellid ei ddarparu a'i wneud yng ngoleuni'r rhain.

Wedi hynny, yr oedd

ARGYMHELLWYD –

(1) Y dylid nodi'r gwaith sy'n cael ei wneud ar y prosiect hwn i ymgysylltu â phobl sy'n byw mewn cymunedau lleol sydd â lefelau uwch o amddifadedd, a rhoi cymorth iddynt.

(2) BOD yr Aelodau'n derbyn diweddariadau pellach ar waith y prosiect hwn yn ystod y flwyddyn, yn ogystal â'r cynnydd a adroddwyd fel rhan o Adroddiad Blynyddol y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus, gyda'r diweddariadau hynny i'w darparu bob chwe mis.

Rhesymau dros yr argymhellion.

(1) Ystyried cynnwys yr adroddiad a thrafodaethau yn y cyfarfod.

(2) Galluogi Aelodau i gael y wybodaeth ddiweddaraf am waith y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus i weithio gyda phobl sy'n byw mewn cymunedau lleol sy'n profi lefelau uwch o amddifadedd yn y modd sy'n bodloni anghenion y Pwyllgor orau.

200 ADRODDIAD MONITRO CYNLLUN CYFLAWNI BLYNYDDOL: PERFFORMIAD CHWARTER 4 2023/24 (CAT) –

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Pennaeth Tai a Gwasanaethau Adeiladu (gyda chefnogaeth a chymorth gan y Rheolwr Gweithredol, Adfywio), a'i ddiben oedd cyflwyno canlyniadau perfformiad Chwarter 4 (C4) ar gyfer y cyfnod 1ⁿ Ebrill, 2023 i 31 Mawrth, 2024 wrth gyflawni ymrwymadau Cynllun Cyflawni Blynyddol 2023/24 fel sy'n cyd-fynd ag Amcanion Lles y Cynllun Corfforaethol. Bwriad y cyflwyniad oedd rhoi trosolwg i'r Aelodau o berfformiad diwedd blwyddyn mor gynnar â phosibl, cyn Hunan-asesiad Blynyddol 2023/24 manylach.

Priodolwyd statws perfformiad Gwyrdd i dri o Amcanion Lles y Cynllun Corfforaethol yn Ch4 a phriodolwyd statws perfformiad Melyn i un Amcan Lles (Amcan Lles 1). Roed hyn yn adlewyrchu'r cynnydd da a wnaed hyd yma wrth gyflawni ymrwymadau ein Cynllun Cyflawni Blynyddol ar gyfer 2023/24. Yn ogystal, Priodolwyd sgôr perfformiad Gwyrdd i 91% (463 allan o 507) o'r gweithgareddau a gynlluniwyd a nodwyd yng Nghynllun Cyflawni Blynyddol y Cyngor gan gyfleu'r cynnydd cadarnhaol a wnaed yn ystod y flwyddyn. Priodolwyd statws Coch i 9% (44) o'r gweithgareddau a gynlluniwyd. Mewn perthynas â'r gweithgareddau a gynlluniwyd o fewn cylch gwaith y Pwyllgor Craffu Cartrefi a Chymunedau Diogel, priodolwyd statws perfformiad Gwyrdd i 91.8% (66 allan o 73) a statws Coch i 8.2% (6) eraill. O'r 20 o fesurau a adroddwyd lle roedd statws CMG yn berthnasol, priodolwyd statws perfformiad Gwyrdd i 60% (12), priodolwyd statws Melyn i 10% (2) a phriodolwyd statws Coch i 30% (6).

Gan gyfeirio at Atodiad A i'r adroddiad a'r perfformiad ar gyfer y cyfnod hwn fel sy'n cyd-fynd â chylch gwaith y Pwyllgor Craffu Cartrefi a Chymunedau Diogel ac Amcanion Llesiant y Cynllun Corfforaethol, rhoddwyd uchafbwyntiau i'r Pwyllgor o'r hyn a gyflawnwyd, y meysydd ar gyfer gwella, meysydd datblygu a gweithgarwch sy'n dod i'r amlwg, yn ogystal â meysydd sy'n peri pryder sy'n dod i'r amlwg.

Er mwyn hwyluso cyfeirio yn Atodiad B i'r adroddiad, tynnodd eithriadau perfformiad yn cyd-fynd â chylch gwaith y Pwyllgor Craffu sylw at statws presennol y camau perfformio Coch a nodwyd yn y chwarterau blaenorol i ddangos cyfeiriad teithio ar ddiwedd y flwyddyn. Byddai hyn, ar y cyd â diweddariadau pellach a manylion a ddarperir ar yr eithriadau perfformiad hyn gan y Pennaeth Tai a Gwasanaethau Adeiladu (gyda chymorth a chymorth gan y Rheolwr Gweithredol, Adfywio) yn y cyfarfod, yn helpu i alluogi'r Aelodau i fesur yn gyflym a oedd camau unioni arfaethedig wedi'u cymryd yn ystod y flwyddyn i ddatblygu'r camau hynny.

Yn dilyn cyflwyno'r adroddiad, cododd y Pwyllgor nifer o sylwadau ac ymholiadau. Roedd hyn yn cynnwys ymholiadau'r Cynghorydd Hennessy ar Weithredoedd y Cynllun Gwasanaeth ar gyfer gwneud y gorau o lety rhent y Cyngor mewn perthynas â datblygiad Eagleswell Road; sef, ei gynnydd, pryd y byddai'r preswylwyr newydd yn cymryd perchnogaeth yma ac a fyddai ei ddefnydd yn unig ar gyfer tai ffoaduriaid Wcreineg. Rhoddwyd gwybod i'r aelodau y byddai cyfarfod arbennig Pwyllgor Cynllunio Cyngor Bro Morgannwg ar 19 Gorffennaf a fyddai'n ystyried ac yn penderfynu ar y datblygiad hwn. Yn y cyfamser, parhaodd y Cyngor i ddarparu unedau ychwanegol ar gyfer y safle gyda gwaith daear yn mynd rhagddo. Byddai deiliadaeth ar gyfer y safle yn amodol ar i'r datblygiad gael ei gymeradwyo yng nghyfarfod y Pwyllgor Cynllunio. O ran pwy fyddai'r preswylwyr ar gyfer y datblygiad hwn, ni ellid rhoi unrhyw sicrwydd y byddai'r rhain yn cynnwys ffoaduriaid Wcraïn yn unig, er mai'r rhain fyddai'r prif grŵp y byddai'r llety yn cael ei ddefnyddio ar ei gyfer. Fodd bynnag, oherwydd amgylchiadau newidiol yn sefyllfa ffoaduriaid Wcraïn a'r angen i gartrefu teuluoedd sy'n byw mewn llety dros dro ar hyn o bryd am gyfnodau hir, roedd yn golygu bod yn rhaid ailasesu'r meini prawf meddiannaeth ar gyfer y datblygiad hwn er mwyn defnyddio'r datblygiad hwn yn llawn ac argaeledd unedau maint teulu yno.

Gwnaeth y Cynghorydd Morgan sylw ar y gwaith sy'n cael ei wneud gan y Cyngor a phartneriaid gyda thrygion hŷn yn eu cymunedau, a'i bod yn hynod gadarnhaol gweld sut y cafodd hyn ei nodi a'i amlygu'n glir yn yr adroddiad a chan y Pennaeth Tai a Gwasanaethau Adeiladu yn y cyfarfod heno.

Cyfeiriodd y Cynghorydd Lloyd-Selby at yr eithriad perfformiad CPM/096: Canran o'r holl aelwydydd lle llwyddodd camau atal cadarnhaol i atal / lleddfu digartrefedd ac nid oes sylwebaeth wedi'i ddarparu ar gyfer hyn. Gofynnodd am fwy o wybodaeth am y maes hwn, oherwydd ei fod yn faes lle byddai'r Cyngor yn amlwg wedi cymryd camau cadarnhaol gyda pheth llwyddiant. Eglurwyd bod naratif wedi'i ddarparu ar gyfer yr eitem perfformiad hon, ond nid oedd hyn wedi ei ychwanegu at y drafft terfynol wedi hynny. Yn anffodus, bu gostyngiad yn y gyfradd ganrannol / lefelau perfformiad o ran cymryd camau ataliol o'r fath, o'i gymharu â lefelau cyn COVID, a oedd wedi sefyll rhwng 70-80% o achosion digartrefedd yn y gorffennol yn cael eu hatal. Roedd nifer o ffactorau yn gysylltiedig, gan gynnwys lefelau uwch o landlordiaid yn troi allan a dosbarthu'r hysbysiadau perthnasol, capasiti cyfyngedig yn y sector rhentu preifat a chostau rhentu uwch ynddynt, gyda chyfraddau lwfans tai lleol ddim yn cadw i fyny â'r rhain a diffyg cyflenwad tai fforddiadwy cyffredinol yng Nghymru a'r Deyrnas Unedig yn gyffredinol.

Wedi hynny, yr oedd

ARGYMHELLWYD –

(1) Nodi canlyniadau perfformiad Ch4 a'r cynnydd tuag at gyflawni ymrwymadau Cynllun Cyflawni Blyneddol 2023/24 sy'n cyd-fynd ag Amcanion Llesiant Cynllun Corfforaethol y Cyngor o fewn cylch gorchwyl y Pwyllgor.

(2) Y dylid nodi'r camau adferol sydd i'w cymryd i fynd i'r afael â meysydd o danberfformio ac i fynd i'r afael â'r heriau allweddol a nodwyd o fewn cylch gorchwyl y Pwyllgor.

Rheswm dros yr argymhellion

(1&2) Ystyried cynnwys yr adroddiad a thrafodaethau yn y cyfarfod.